

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

FN-mandatet förlängt

President Xanana Gusmão träffar USA:s utrikesminister Hillary Clinton i Washington i samband med förlängningen av UNMIT:s mandat den 24 februari 2011

© State Department, foto Michael Gross

FN:s säkerhetsråd beslutade enhälligt vid sitt möte den 24 februari att förlänga mandatet för UNMIT med ytterligare ett år från och med den 26 februari. UNMIT består av en poliskår med 1.440 man. Samtidigt finns det mer än 1.200 civilanställda och volontärer i Östtimor. Resolutionen erkände att politiska framsteg hade gjorts, men betonar också att landet fortfarande står inför många utmaningar när det gäller att möta de

underliggande orsakerna till krisen år 2006.

Rådet uppmanade även Östtimor att häva straffriheten för allvarliga brott. President José Ramos-Horta och premiärminister Xanana Gusmão menar dock att det är viktigare att förhindra en återgång till instabilitet genom att bevilja straffrihet än att betona förebyggande åtgärder i syfte att skipa rättvisa. Sedan 2007 har Östtimor vid mer än 200 tillfällen beviljat amnesti, straffomvandlingar eller frigivanden, inklusive för de åtalade för attackerna mot Ramos-Horta och Gusmão 2008.

FN-chefens rapport

FN:s generalsekreterare Ban Ki-moons senaste rapport täcker perioden 21/9 2010 – 7/1 2011. Efter introduktionen följer avsnitt om den politiska utvecklingen, befrämjande av mänskliga rättigheter och rättvisa, stöd för ekonomisk utveckling, övergångsstyre, finansiella aspekter samt iakttagelser. UNMIT leddes av Ameerah Haq med bistånd av två nära medarbetare.

Det politiska läget var lugnt och politiska möten respektive demonstrationer förlöpte fredligt. Ett antal våldsdåd mellan ungdomsgäng ägde dock rum i december-januari, i vilka fyra människor dödades och

Fortsättning på sidan 5

Fortsättning från sidan 1

24 hus förstördes. Incidenterna berodde på lokala dispyter och var inget hot mot det nationella säkerhetsläget. Relationerna mellan Östtimor och Indonesien var goda. Vid toppmötet i december i Bali uttryckte Indonesien sin vilja att stödja Östtimors önskan om medlemskap i Association for Southeast Asian Nations (ASEAN) när man är ordförandeland under 2011. En bilateral fråga som återstår att lösa är gränsdragningen mellan enklaven Oecussi och det av Indonesien i övrigt kontrollerade Västtimor. De omtvistade områdena utgör omkring tre procent av den sammanlagda gränsen.

Ameerah Haq mötte regelbundet Ramos-Horta och Gusmão samt representanter för alla politiska partier. Enligt Ramos-Horta måste frågan om att skipa rättvisa när det gäller människorättsbrott sättas i relation till de speciella förhållandena i Östtimor och balansera mellan bestraffande respektive återställande åtgärder. Gusmão menar att instabilitet och våld inte bara beror på det svaga rättsväsendet utan också på bristen på social rättvisa. UNMIT ordnade i samarbete med inhemska politiker möten mellan politikerna och allmänheten om bland annat råvaruutvinning och FN:s millenniemål. UNMIT bistod den inhemska poliskåren i dess arbete. Utredningarna av 199 poliser inblandade i kriminella och disciplinära fall ledde till att 52 av dessa troligen kommer att åtalas. De tre soldater som är åtalade för mord av åtta poliser den 25 maj 2006 är fortfarande i tjänst och inga disciplinära åtgärder har vidtagits mot dem.

UNMIT mottog anklagelser om människorättsbrott begångna av 22 poliser och soldater. Fler disciplinära åtgärder vidtogs inom poliskåren, men behandlingen av begångna brott var långsam. Våld i hemmen var ett fortsatt problem. I januari 2010 hade nio fällande domar utfärdats mot de inblandade i våldsvågen 2006 medan 43 frikännanden hade gjorts (fyra fall lades ner). Brottmålsenheten inom UNMIT fortsatte att utreda allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna begångna

under 1999 i elva av tretton distrikt. I januari 2011 hade utredningarna av 184 av de 396 pågående fallen slutförts medan undersökningar pågår av 18 fall. För att påskynda arbetet utökade UNMIT antalet undersökningslag från fem till elva. Antalet inhemska domare, åklagare och försvarare ökade till 51 (tidigare antal ej angivet).

Framsteg rapporterades inom den socio-ekonomiska utvecklingen. Offentliga utgifter var drivkraften bakom den utvecklingen och förväntas fortsätta vara det under 2011. Enligt folkräkningen som gjordes under 2010 var befolkningstillväxten under åren 2000-2004 3,3 procent, men den sjönk därefter till 2,4 procent. Demografi- och hälsoundersökningen som utfördes 2009-2010 visade att spädbarnsdödligheten sjönk 60 per 1.000 levande födda barn till 45 mellan 2003 och 2010. Dödligheten före fem års ålder sjönk under samma period från 83 till 64 per 1.000 levande födda barn medan fertiliteten sjönk från 7,8 barn per kvinna till 5,7. Mödradödligheten var under rapportperioden 557 per 100.000 levande födda barn. Barnens hälsa var överlag dålig: 52 procent av barnen under fem var underviktiga och 53 procent var hämmade i växten. Regeringen gav livsmedelshjälp till 295.000 människor i utsatta områden. Arbetslösheten var fortsatt hög och andelen fattiga av befolkningen var 41 procent.

Förberedelser pågick för att Östtimor ska kunna ta över UNMIT:s uppgifter den dag mandatet upphör. UNMIT:s budget är för 1/7 2010-30/6 2011 206 miljoner dollar. Rapporten föreslår att FN-mandatet förlängs i ytterligare ett år i samma omfattning som under föregående år. Det sägs att Östtimors ekonomi har återhämtat sig remarkabelt efter krisen år 2006 samtidigt som fattigdomen har reducerats och indikatorerna för mänsklig utveckling har förbättrats. Utmaningen är nu att skapa uthållig tillväxt genom att befrämja utveckling av landsbygden och den privata sektorn samt skapa arbetstillfällen, i synnerhet för unga människor.

Gabriel Jonsson